

Discover Dinarics – odgovorna nepotrošna raba medvedov v turizmu

Besedilo: Irena Kavčič in Aleksandra Majić Skrbinšek

Turizem je najhitreje rastoča gospodarska panoga na svetu. Po podatkih Svetovne turistične organizacije je najhitreje rastoči segment ekoturizem, trendi pa jasno kažejo na velik potencial, ki ga ima opazovanje živali in narave. Opazovanje medvedov je že nekaj desetletij prisotno v Severni Ameriki, vse bolj pa se razvija tudi v srednji in južni Evropi. Dinarsko-pindska populacija rjavega medveda je ena najpomembnejših medvedjih populacij v Evropi. V severnih Dinaridih, na območju Slovenije in Hrvaške, so zabeležene najvišje populacijske gostote medvedov v Evropi. Visoke gostote medvedov in druge naravne danosti tega območja zato predstavljajo velik potencial za razvoj turističnih produktov, povezanih z medvedom.

Medveda v našem prostoru mediji pogosto omenjajo v povezavi z različnimi škodnimi dogodki. V osrednji Evropi ne poznamo obsežnih gozdnih kompleksov: gozd se prepleta z naselji, medved in človek si delita ista območja, zato je pojavljanje konfliktov med medvedi in ljudmi neizbežno. Predvsem zaradi omnivornega in oportunega načina prehranjevanja medvedov in njihove izjemne prilagodljivosti so konflikti med medvedom in človekom zelo raznovrstni. Konflikti zmanjšujejo toleranco do vrste, zato je njihovo reševanje ključno za dolgoročno ohranitev medvedov. Eden od možnih načinov dvigovanja tolerance in zagotavljanja boljšega sobivanja človeka z medvedom je tudi razvoj odgovornega, z medvedi in njegovim habitatom povezanega turizma. V okviru projekta LIFE DINALP BEAR smo želeli opozoriti na pozitivne vidike sobivanja z medvedi in spodbuditi odgovorno nepotrošno rabo medvedov v turizmu.

Neustrezno pripravljene turistične programi opazovanja medvedov imajo lahko številne negativne učinke na vrsto. Opazovanje največkrat poteka na krmiščih, kar lahko vpliva na razporeditev medvedov, vzorce gibanja ali motnje v zimovanju. Pogoste neposredne interakcije med medvedom in človekom lahko vodijo v izgubo strahu pred človekom, slabo pripravljene turistični produkti pa lahko zaradi pomanjkanja izobraževalnega vidika vodijo do neprimerne vedenja ljudi v

Naravoslovni izleti »Discover Dinarics« spodbujajo odgovorno opazovanje živali in sobivanje z naravo. (foto: Irena Kavčič)

Oznaka »Medvedu prijazno« je namenjena promociji izdelkov in storitev, ki prispevajo k boljšemu sobivanju človeka z medvedom. (foto: Irena Kavčič)

gozdu in vznemirjanja medvedov. Prav zaradi široke palete potencialno negativnih vplivov turizma na vrsto smo znotraj projekta najprej pripravili smernice za odgovorno nepotrošno rabo medvedov v turizmu, ki opredeljujejo priporočila za razvoj turističnih produktov, povezanih z medvedom, tako da imajo ti čim manjši vpliv na medvede, hkrati pa omogočajo kakovostno doživetje narave za uporab-

nike. Skrbno načrtovan turizem, povezan z medvedi, ima lahko prednosti za vse vpletene: medved lahko predstavlja jedro tržne strategije in tako poveča vrednost turističnih produktov določenega območja, turizem, povezan z medvedi, lahko pospeši lokalni razvoj in nudi alternativni vir dohodka lokalnim skupnostim. Hkrati lahko turizem poveča ozaveščenost o pomenu medveda in financira prizadevanja

za varstvo in ohranitev vrste. Ponuja tudi priložnosti za izobraževanje ljudi o mehanizmih, ki prožijo konflikte med medvedom in človekom, ter o učinkovitih ukrepih za njihovo zmanjšanje.

Turistična doživetja, povezana s prostoživičnimi živalskimi vrstami, imajo tudi velik potencial za obuditev povezave človeka z naravo, lahko prispevajo k večjemu prepoznavanju intrinzične vrednosti narave in živali ter lahko postanejo navdih za varovanje in ohranjanje vrst in njihovih habitatov. Za doživeto turistično izkušnjo je ključna ustrezna interpretacija narave in živali, ki lahko vzbudi različna čustva, od občudovanja do želje po bolj aktivnem vključevanju v varstvo narave, tako doma kot drugod. Kratki, masovni programi, ki se osredotočajo samo na eno vrsto in nimajo ustrezne interpretacije, ne morejo vzpodbuditi

tovrstnih čustev in naklonjenosti. V okviru projekta smo zato na portalu Discover Dinarics izpostavili zlasti programe, ki so premišljeni in poleg opazovanja medveda vključujejo tudi druge vodene aktivnosti, namenjene celostnemu doživljanju narave in sobivanju z njo. Vodení naravoslovni izleti tako zajemajo tudi iskanje različnih znakov prisotnosti medvedov, opazovanje drugih živalskih vrst, vodene pohode po gozdnih poteh in druge aktivnosti v naravi. V programih, ki predstavljajo primere dobrih praks, ne gre zgolj za opazovanje medvedov, temveč je medved vpet v širšo zgodbo sobivanja z ljudmi.

Življenje, zlasti pa kmetovanje na območju prisotnosti medveda v našem prostoru zahteva prilagoditve, med katere sodijo ustrezno varovanje pašnih živali, čebelnjakov in sadovnjakov ali shranje-

vanje odpadkov na medvedu nedostopna mesta. Za prepoznavanje in promocijo takšnih »medvedu prijaznih« praks smo v okviru projekta razvili oznako »Medvedu prijazno«, ki izpostavlja povezavo med medvedmi in lokalnimi skupnostmi. Oznako so pridobili različni izdelki: med, mlečni izdelki, sadni namazi in sokovi, različni spominki, poleg tega pa tudi turistična vodenja z ustrezno interpretacijo vsebin, ki so povezane z medvedmi. Turistični programi »Discover Dinarics« v čim večji meri vključujejo tudi spoznavanje medvedu prijaznih praks, saj je prav zgodba sobivanja tisto, kar je za gosta najbolj zanimivo in edinstveno ter kar ločuje »naše« z medvedom povezane turistične zgodbe od turističnih doživetij drugih območij, kjer prostor človeka in medveda ni prepleten v tolikšni meri. 🌿

Fotografski natečaj Zgodbe mejic

Besedilo in foto: Marijan Govedič

Herpetološko društvo - Societas herpetologica slovenica vas vabi k sodelovanju na drugem fotografskem natečaju društva, organiziranem v okviru projekta MEJ-MO JIH! Tokratna tema natečaja so Zgodbe mejic.

Sodelujete lahko v dveh kategorijah:

- **Pokrajina:** Fotografije mejic ali prikaz negativnih posledic odsotnosti le-teh. Na fotografijah je lahko prisoten človek, vendar le v povezavi z upravljanjem naravnega okolja.
- **Prebivalci mejic:** Dovoljeno je fotografirati živali in rastline, katerih življenjski prostor predstavljajo mejice. Živali morajo biti fotografirane v naravnem okolju.

Svoje prispevke lahko pošljete do 2. novembra 2018. Več informacij na <http://mej-mo-jih.weebly.com>.

Otvoritev zaključne razstave bo novembra. Na dogodku bodo avtorji izbranih fotografij prejeli praktične nagrade.

Projekt MEJ-MO JIH! sofinancirata Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad, in Ministrstvo za okolje in prostor v okviru razpisa za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij na področju varstva okolja in podnebnih sprememb. 🌿

